

# ERC i el pujolisme d'esquerres

ENRIC MARÍN\*  
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 30.03.07

El ple parlamentari dedicat al desenvolupament de l'Estatut ha estat una oportunitat perduda per recuperar la unitat d'acció que va fer possible la seva solemne aprovació del 30 de setembre del 2005. És una nova mostra del desconcert que viu el catalanisme polític. Probablement es tracta de la desorientació que comporta tot canvi de cicle polític. De fet, podem trobar alguns paral·lelismes amb els primers anys de la presidència de **Jordi Pujol**. Fem memòria. L'Estatut de Sau ja es va aprovar sota l'amenaça involucionista de la transició. El resultat del procés negociador, com la mateixa transició, va ser un empat. La posterior formació d'un Govern de centredreta liderat per **Pujol** va xocar amb l'hegemonia social i intel·lectual d'esquerres que havia impulsat l'antifranquisme. Madrid iniciava la seva particular cursa d'autoestima amb la *movida*, i el cop del 23 de febrer del 1981 va dictar sentència a favor del descafeïnat generalitzat. Immediatament després van irrompre la LOAPA i l'afer de Banca Catalana... A partir d'aquell moment, la consolidació de l'autogovern de Catalunya ha estat condicionada al paper que el catalanisme polític ha jugat a Madrid, tot aprofitant les dificultats d'articular majories absolutes a les Corts.

L'HABILITAT indiscutible de **Pujol** va consistir a aprofitar tots els marges possibles d'aquesta situació. La història podrà dir que el pujolisme ha estat un moviment polític d'una notable singularitat en el context europeu, amb alguna similitud amb la cultura política creada al voltant de la figura del general **De Gaulle**, però inevitablement marcat per les limitacions del marc polític espanyol després del *tejerazo*. Sobiranisme socialdemòcrata moderat reconduït a autonomisme, el pujolisme va tenir com a norma no escrita eludir tota coresponsabilitat en el Govern d'Espanya en la mesura en què no s'haguessin definit amb les suficients garanties les bases de l'autogovern català. És a dir, en el mesura en què no es pogués tancar de manera raonable una primera fase del cicle reivindicatiu català. Aquesta va ser l'explicació del "peix al cove": la necessitat feta virtut.

L'aznarisme va posar al descobert amb tota la seva cruesa la caducitat d'aquell model. A Catalunya, s'havia acabat un cicle i el nou Estatut pretenia ser l'eina per tal d'obrir-ne un altre. Tot coincidint amb nous reptes i amb noves oportunitats: des de la nova immigració fins a la modernització de l'educació i del sistema productiu, passant per la internacionalització de la cultura catalana. La fórmula consistia a definir una relació nítidament bilateral entre Catalunya i Espanya fonamentada sobre tres pilars: reconeixement nacional, actualització de les competències i cosobirania fiscal per fer possible la continuïtat renovada de la construcció nacional de Catalunya en les noves condicions sense dependre de les conjuntures del sistema parlamentari espanyol. La negociació unilateral entre el catalanisme conservador i el PSOE va acabar de trencar aquella perspectiva i ens va instal·lar en l'empat. Igual com fa un quart de segle.

¿Té raó de ser el sobiranisme en aquesta nova situació? En el seu darrer llibre, **Duran Lleida** sembla inclinar-se per una resposta negativa. La meua opinió és ben contrària. Sense perspectiva sobiranista no hi ha projecte de construcció nacional a Catalunya. Encara que només sigui perquè no podem perdre de vista l'Estatut aprovat pel Parlament. Però, ¿què és avui dia el sobiranisme? En el punt àlgid de domini dels estats nacionals, l'única manera de representar-se la independència era la separació. L'Estat nacional era imposició d'homogeneïtat tancada de les lleis, del mercat, de la cultura i de l'imaginari polític. Per això, les formulacions originals de l'independentisme eren inevitablement separatistes. Evidentment, els estats nacionals no estan amenaçats de desaparició. Però és un fet sabut que, en el context de la globalització, ni l'economia ni la política ni la cultura poden viure dins d'un vedat imposat pels estats. El que s'està produint és l'aparició de nous escenaris i de noves formes de distribució del poder. En aquesta nova situació, la lògica de la independència nacional ja no és la de la separació, és la de l'agregació des de l'exercici de la pròpia sobirania. Des del dret a decidir. Altrament dit: independència és poder decidir quins espais de la teua sobirania vols compartir.

QUIN sobiranisme és possible avui dia a Catalunya? Un sobiranisme gradualista que actüi des de la centralitat política. La centralitat que representa la bossa electoral més important del país: més d'un milió i quart de ciutadans en edat de votar que es defineixen d'esquerra o de centreesquerra i només catalans o més catalans que espanyols. Un sobiranisme gradualista amb vocació majoritària, que podem entendre com una mena de pujolisme d'esquerres. Però un pujolisme decidit a trencar el tabú de la no implicació en la governació d'Espanya. I en aquests moments el camp de la política a Espanya està abruptament separat. El catalanisme polític pot discutir el tipus d'implicació, però no l'alternativa: o articular un bloc democràtic des de la diversitat plurinacional o obrir la porta del poder a la FAES i el PP.

\*Periodista